

VAN BOTERBERG TOT SUPERHEFFING

1964

Jaar	Melkveehouders / koeien	Melkkoeien x 1000	Melk/vet /eiwit gem. / koe	Melkgeld cent/kg.	Melk Mln. kg	Kaas ¹⁾ mln. kg.	Boter ¹⁾ mln. kg.	Boterberg mln. kg.	M-Melkp. mln. kg
1939		1.566	3.520 / 3,24	6,20	5.512	121 / 69 / 52	108 / 50 / 56		
1963	100.871	1.750	4.095 / 3,91 / 3,34	33,01	7.020	215 / 97 / 118	95 / 68 / 41		
1964	96.967	1.685	4.130 / 3,82 / 3,35	34,34	6.971	215 / 93 / 106	90 / 58 / 25		
1965	91.560	1.723	4.200 / 3,86 / 3,32	38,02	7.151	221 / 96 / 119	103 / 54 / 35		

1) Productie / consumptie / export

1964			
1964-01-09	PZC	PZ. v. Dam: ‘Wil betere E.E.G.-zuivel-regeling’	
1964-01-28	PZC	E.E.G.-landbouwbeleid doet zich ook in Nederland voelen	
1964-02-14	LC	CCF. Afwezigheid sociale eenheid onder boeren in Euromarkt	
1964-03-10	LC	Coöp. Verkoopvereniging verhoogt boterprijs	
1964-03-11	LC	<i>Zuivelschap</i> grijpt niet in hij hogere boterprijs	
1964-03-16	DVZ	Botervoorraden V.I.B. koelhuizen uitgeput	
1964-03-21	LC	<i>De Veemarkt:</i> ‘Zuivelschap verdwaalt in boter’	
1964-03-21	PZC	Juridische afwikkeling Planta-affaire	
1964-04-01	DVZ	Melkprijs april 1964 / '65, Richtprijs 31 ct. Verrekenprijs 32,65 tot 34,10	
1964-04-02	ZZNB	Bedragen voorschotuitkeringen van Zuivelfonds	
1964-04-02	PZC	PZ. Aanpassing inleveringsprijzen V.I.B.	
1964-04-03	NvGO	Consumptiemelk per 6 april één cent per liter meer	
1964-04-03	NvGO	Nieuwe richtprijs-melk in samenhang met verhoging per november 1963	
1964-04-15	LC	Beslag melkgeld 28 veehouders bij zuivelschap	
1964-05-01	DVZ	Minister Biesheuvel beantwoordt vragen over zuivelaangelegenheden.	
1964-05-11	ZZNB	De melkophbrengst nov. 1962 / nov. 1963 f 27,955	
1964-06-20	PZC	Minister Biesheuvel uitleg: Nota E.E.G. Landbouwverordeningen	
1964-06-23	ZZNB	PZ. Proef met vetgehalte verhoging CM. van 2,5 naar 3 %	
1964-09-12	PZC	Boter drie cent duurder	
1964-09-24	LC	Biesheuvel in conflict met produktschap zuivel	
1964-10-28	LC	<i>Produktschap Zuivel</i> past zich aan bij EEG-regeling	
1964-11-09	ZZNB	Beslissing: voorschotuitkering op melkprijstoeslag	

1964

Provinciale Zeeuwse Courant, 1964-01-09

Nieuwjaarsrede ir. Van Dam

voorzitter *Produktschap* wil betere E.E.G.-zuivelregeling

„Producentensubsidie niet langer in stijl met systematiek”

(Van onze Haagse redactie).

De voorzitter van het *produktschap voor zuivel*, ir. B. van Dam, acht het een lichtpunt, dat op 23 december van het vorig jaar te Brussel de E.E.G.-zuivelverordening nog niet is aangenomen, omdat daardoor wellicht nog de mogelijkheid blijven bestaan in de komende maanden voor de toekomstige zuivelregeling in de Europese gemeenschap iets beters te maken dan er nu op tafel ligt.

De heer Van Dam zei dit in zijn nieuwjaarsrede bij de aanvang van de gisteren gehouden vergadering van het bestuur van het produktschap. De voorzitter van het produktschap wees erop, dat ten onrechte in verschillende publikaties is gesteld, dat er op 23 december van het vorig jaar een zuivelverordening zou zijn vastgesteld. Dit is niet zo, al zijn er wel enkele punten overeengekomen, die in de komende zuivelverordening moeten worden verwerkt.

Het is bijzonder moeilijk, aldus de heer Van Dam om te weten te komen wat de: concrete inhoud van het „package-deal” is geweest. Naar de inlichtingen, die hij had kunnen krijgen behelst dit, voor wat de zuivel betreft, een viertal punten:

In de eerste plaats zal een lid-staat, die aan zijn melkproducenten een toeslag verleent ter aanvulling van de opbrengst uit de markt bij de uitvoer van zuivelprodukten naar een andere lid-staat de bevoegdheid hebben het bedrag van deze betaling terug te heffen waar tegenover bij invoer van dezelfde produkten afkomstig uit andere lid-staten een subsidie moet worden toegekend van dezelfde grootte.

Dit is voor Nederland, vooral voor onze schatkist ongetwijfeld een belangrijk besluit, maar bezie ik, aldus ir. Van Dam, het beginsel van een dergelijke regeling, dan moet mij van het hart, dat de beslissing om bij uitvoer naar een partnerland de eventuele toeslag weer aan een uitvoerend land te doen toekomen, in principe reeds op 20 december 1960 was genomen. Dit is ons althans toen van regeringszijde medegedeeld. „Ik kan de nu genomen beslissing dan ook nauwelijks als een noviteit zien”.

„Aantrekkelijk”

Het tweede onderdeel waarover in Brussel overeenstemming is bereikt is, dat niet slechts de restitutie bij uitvoer naar derde landen voor een telkenjare stijgend gedeelte bij ‘n gemeenschappelijk fonds declarabel zal zijn, doch ook de op deze export betrekking hebbende toeslag. De laagste binnen de gemeenschap verleende restituties zullen hiervan de basis vormen. Hiervan wilde ir. Van Dam zeggen, dat het ongetwijfeld een financieel aantrekkelijk punt is, doch dat het nauwelijks als een element van zuivelpolitiek kan worden beschouwd.

In de 3e plaats werd door de raad van ministers, aldus ir. Van Dam, overeengekomen, dat ten aanzien van de invoer van boter uit derde landen onderscheidene prijzen zullen worden vastgesteld al naar gelang deze boter uit aangezuurde dan wel uit zoete room is bereid. De strekking hiervan schijnt te zijn om een zekere differentiatie mogelijk te maken tussen de heffin-

gen op boter afkomstig uit Scandinavië en die op boter van andere herkomsten buiten de gemeenschap. Een beslissing, die volgens ir. Van Dam voor ons land van weinig betekenis is.

Ten slotte is nog te Brussel besloten, dat in lid-staten, waar de nagestreefde toenadering van de nationale richtprijzen voor melk leidt tot verlaging van het boereninkomen, subsidies mogen worden gegeven ter compensatie hiervan, welke subsidies van 1970 af echter niet meer aan de melkproduktie als zodanig mogen zijn gebonden. Dit is een punt, aldus ir. Van Dam, dat - althans rechtstreeks - voor Nederland niet van belang is, zolang tenminste onze richtprijs nog tot de laagste in Europa behoort.

Suggestie

Ir. Van Dam was van oordeel, dat zijn suggestie voor producenten-subsidies niet langer in strijd geacht kan worden met de in de E.E.G. aanvaarde systematiek. Zou deze gedachte om enigerlei reden niet aanvaardbaar zijn, dan zou de suggestie, welke het bestuur van het produktschap zuivel midden december jl. heeft gedaan, om reeds meteen bij de inwerkingtreding van de zuivelverordening te komen tot eenzelfde richtprijs voor de melk voor de gehele gemeenschap een bruikbaar uitgangspunt vormen.

De voorzitter van het produktschap deelde ten slotte nog mede, dat over het melkprijsjaar 1962-1963 de opbrengst naar raming f27,85 per 100 kg melk met 3,7 pct. vet heeft bedragen.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1964-01-28

E.E.G.-landbouwbeleid doet zich ook in Nederland voelen

Subsidies verdwijnen, boer moet inkomen uit markt halen, prijzen stijgen

Wat heb ik aan de E.E.G.? Dit vraagt de Nederlandse boer zich weer met vele landgenoten af na de besluiten, die twee dagen voor Kerstmis te Brussel zijn genomen over het toekomstige landbouwbeleid in de E.E.G. Het antwoord op deze vraag kan in drieën uitvallen:

1 de consument zal meer voor de zuivelprodukten moeten betalen, omdat de prijzen via de afbraak van de producentensubsidies meer aangepast zullen worden aan de werkelijke kosten van de melk (boter en kaas). Als het komt tot een uniforme graanprijs in de E.E.G., dan zullen ook het brood en de veredelde agrarische produkten als eieren, gevogelte en varkensvlees duurder worden;

2 de boeren en ook de zuivelfabrieken zullen door de in de E.E.G. overeengekomen geleidelijke afbraak van de producentensubsidies meer dan vroeger op de markt moeten letten. De boeren zullen meer van hun inkomen straks uit de markt dienen te „halen”;

3 de overheid profiteert van de E.E.G.-regeling doordat de subsidies uit de schatkist aan de boeren geleidelijk verdwijnen en zij de subsidies bij de export van zuivelprodukten naar derde landen voor een deel kan declareren bij het Europese landbouwfonds. In de nabije toekomst zal de Nederlandse schatkist op de kosten van het zuivelbeleid 100 miljoen gulden besparen.

De afspraken, die in december te Brussel zijn gemaakt, zijn in hoofdzaak principebeslissingen geweest, die echter van verstrekkende betekenis zijn. Tot die afspraken behoort het besluit,

dat in beginsel op 1 april 1964 een E.E.G.-landbouwreglement van kracht zal worden. Dit betekent de afschaffing van de handelsbelemmeringen, zoals kwantitatieve restricties en douanerechten. In plaats daarvan komt een systeem van invoerheffingen als overgang naar een gemeenschappelijke markt voor de melk in de zes landen. Het belang, dat Nederland heeft bij de invoering van dit landbouwreglement, springt in het oog als men let op de zuivelsituatie in de zes E.E.G.-landen. Nederland heeft een exportoverschot, maar bij de andere lid-staten neemt de eigen produktie snel toe, zodat zij dus veel minder nodig hebben.

Elk der zes landen heeft een eigen, nationale, richtprijs voor de melk, waaronder is te verstaan een na te streven gemiddelde producentenprijs voor de melk af-boerderij. Gedurende het eerste jaar van toepassing van de gemeenschappelijke regeling van de melkmarkt, wordt aan de lid-staten nog een zekere vrijheid gelaten bij het vaststellen van hun richtprijzen. De nationale richtprijzen voor melk lopen niet ver uiteen. De minimumrichtprijs treft men in Frankrijk aan, terwijl de hoogste, de maximumrichtprijs, in Duitsland bestaat.

Hoofdbeginsel

Hoofdbeginsel van de E.E.G. is, dat de boer zijn richtprijs zoveel mogelijk uit de markt haalt, dus zonder subsidies. Eerst wil de E.E.G. die nationale marktprijzen gaan aanpassen, welke liggen beneden de minimale richtprijzen.

In Nederland is dit het geval. Stel de richtprijs voor melk in Nederland op 30 cent en de hoeveelheid melk nodig voor de produktie van een kilo boter op 20 liter, dan moet in Nederland een kilo boter circa 6 gulden kosten. In werkelijkheid hoeft voor een kilo boter op de markt, dank zij de subsidies, slechts circa 4 gulden betaald te worden. Nu redeneert de E.E.G.: je marktprijs is niet in overeenstemming met je richtprijs. Het verschil tussen 4 en 6 gulden moet dus worden aangepast, b.v. elk jaar met een zesde, dat is gemiddeld ruim 30 cent per jaar. Deze aanpassing van de marktprijs geschiedt via een geleidelijke vermindering van de producentensubsidie. Deze subsidie wordt omgezet in een hogere marktprijs.

Heffingen

Vergeleken met de bestaande invoerpraktijk brengt de instelling van het heffingensysteem niet direct een grote verandering in het onderlinge handelsverkeer tot stand. Eerst als er een uniforme richtprijs is, zal de weg naar een werkelijk vrij handelsverkeer geopend zijn. De heffingen hebben ten doel de prijsverschillen tussen de verschillende lid-staten ongeveer te doen verdwijnen. De heffingen worden minder naarmate de marktprijzen aan elkaar gelijk worden.

De Nederlandse schatkist profiteert van het systeem. Normaal is in het E.E.G.-stelsel, dat de heffingen ten goede komen aan het land, dat invoert. Voor Nederland geldt echter het omgekeerde. De Nederlandse zuivelprodukten worden door het invoerland niet met een heffing belast. Daarentegen legt Nederland bij uitvoer een exportheffing op, die dus in onze schatkist terecht komt. Voorts mag Nederland volgens het E.E.G.reglement van 1 juli a.s. af de helft van de bij export naar derde landen te verlenen subsidies voor rekening van het gemeenschappelijke landbouwfonds brengen. Nederland heeft deze concessie verkregen in verband met het hier bestaande systeem van rechtstreekse toeslagen uit de schatkist voor de producent. Wij mogen zelfs bij de vaststelling van het totaal van subsidies bij de export naar derde landen rekening houden met de toeslag, die uit de schatkist aan de boer worden gegeven. Het bedrag van de in werkelijkheid verleende exportsubsidies zal dus hiermede worden verhoogd.

Bijsmaak

Een onaangename bijsmaak is echter, dat de concurrentiepositie van onze boter slechter wordt. Het hogere prijsniveau van onze zuivelprodukten leidt er toe, dat wij op een andere wijze zullen moeten concurreren met de E.E.G.-landen. Verder is ook op de binnenlandse markt de concurrentiepositie van de boter achteruitgegaan ten opzichte van de margarine.

Nederland heeft toestemming gekregen om voorlopig de bijdrage aan de Italiaanse producenten van olijfolie rechtstreeks uit de schatkist te betalen, dus niet via een verhoging van de margarineprijs, die voor de Nederlandse consument op circa drie cent per pakje zou neerkomen.

Drs. P. A. J. Wijnmaalen, secretaris van de *Christelijke Boeren- en Tuindersbond*, tevens bestuurslid, van het *Economisch en Sociaal Comité* van de E.E.G., die de onderhandelingen te Brussel van nabij heeft gevolgd, gaf in een interview als zijn mening te kennen, dat de Nederlandse boeren niet zo blij behoeven te zijn over deze „overwinning” van minister Andriessen. Van een overwinning kan trouwens niet worden gesproken, want er is hier slechts sprake van een uitstel. Minister Andriessen is ook niet ontkomen aan kritiek in de buitenlandse pers. Zo spotte het Franse blad *Le Monde*, dat „een Nederlands minister de indruk wekte bereid te zijn de E.E.G. te laten uitglijden op een pakje margarine”.

Of de geleidelijk hogere boterprijs zal leiden tot een geringere consumptie in het binnenland, moet nog worden afgewacht. Ook in 1963 steeg de prijs, maar desondanks is er dat jaar meer boter dan ooit in Nederland gegeten.

Graanprijs

kan weg even laten staan ivm. ‘Plan Mansholt’

Het is wel een grote teleurstelling, dat de ministers te Brussel er niet in zijn geslaagd om, overeenkomstig het voorstel van de Europese Commissie, een uniforme graanprijs ineens door te voeren. Dr. S. L. Mansholt had dit plan ontworpen, waarbij de uniforme graanprijs het midden houdt tussen de hoogste en de laagste prijzen voor graan in de gemeenschap. Het Duitse peil zou als gevolg daarvan omlaag moeten, terwijl het Nederlandse omhoog zou worden gebracht. De ministers zijn echter overeengekomen, dat deze prijstoenadering op basis van het voorstel-Mansholt vóór 15 april a.s. zal worden geregeld.

De Nederlandse boeren zijn door dit uitstel in een grote onzekerheid komen te verkeren. Voor onze veredelingsindustrie is het van het allergrootste belang te weten hoe het toekomstige prijsniveau voor de voedergranen er uit zal zien. Drs Wijnmaalen zei te verwachten, dat als de Europese ministerraad er niet in slaagt spoedig te komen tot een uniforme graanprijs de ontwikkeling van de E.E.G.-landbouwpolitiek onduidelijk blijft en de boer opnieuw niet weet waaraan hij toe is inzake het Europese prijspeil.

Zoals bekend hebben de Duitse boeren, en daarom uit politieke overwegingen ook de Duitse regering grote bezwaren tegen het plan-Mansholt, omdat invoering daarvan zal neerkomen op een lager inkomen voor de Duitse boer. Wel voorziet het plan-Mansholt in een compensatie van geleden inkomensverliezen aan de Duitse boeren in de vorm van toeslagen uit het gemeenschappelijke landbouwfonds. Drs. Wijnmaalen is van mening, dat er toch al een aanpassing komt. Een volledige doorberekening van de loon- en prijsstijgingen in de Nederlandse landbouwprijzen brengt ons al dicht bij het plan-Mansholt, zo luidt zijn oordeel. Ook de Duitsers betogen: „nog een aantal jaren inflatie in Nederland en andere landen, en de aanpassing van de graanprijs is bereikt”.

Het plan-Mansholt betekent volgens drs. Wijnmaalen een belangrijke verduidelijking van de Europese landbouwpolitiek aangezien het moet leiden tot een vrije markt van granen en verdelingsprodukten. Bovendien vormt de vaststelling van een gemeenschappelijke graanprijs in de voorstellen van dr. Mansholt, aldus drs. Wijnmaalen, de motor voor de verdere uitbouw van de Europese structuurpolitiek, zoals die tot uitdrukking komt in de gemeenschapsplannen, die ten doel hebben het welvaartsniveau van de boer te verhogen, met name in die streken, die het moeilijk hebben. Rundvlees en rijst

Ook voor de sectoren rundvlees en rijst is het gemeenschappelijke beleid geregeld. Beide regelingen brengen echter voorlopig weinig veranderingen voor Nederland. Voor het rund-

Leeuwarder Courant 1964-02-14

niet alles bruikbaar

Ritsema van Ikema sprak op technische dag plattelandsjongeren

Nederlandse kaas dreigt te struikelen over willekeurige Duitse drempelprijs

Afwezigheid sociale eenheid onder boeren in Euromarkt

In de loop van dit jaar zal de EEG-zuivelverordening in werking treden. De daaraan verbonden drempelprijs voor kaas en de uitwerking van de EEG op de Nederlandse zuivelexport naar landen buiten de EEG, vervullen ir. J. B. Ritzema van Ikema, president-direkteur van de CCE, met grote zorg. Hij deelde het gister mee op de technische dag van de drie plattelandsjongerenorganisaties in Leeuwarden, nadat hij eerder op de dag ook reeds enkele honderden Groninger boeren op de veehouderijdag van de *Groninger Mij. van Landbouw* in Groningen eenzelfde schrikbeeld had voorgehangen over drempelprijs en export naar derde landen.

Duitsland kan de drempelprijs, dat is de prijs, waartegen de Nederlandse kaas op de Duitse markt moet verschijnen, tamelijk willekeurig hoog vaststellen en het kan daarmee de eigen produktie in belangrijke mate beschermen. Het is nog niet duidelijk welke normen Duitsland bij het berekenen van de drempelprijs zal hanteren, doch er zitten voor Nederland verschillende ongunstige mogelijkheden in.

Een ander gevaar in de overgangsjaren van de EEG is, dat bij een eventueel tekort aan melk op de Euromarkt de Nederlandse export naar landen buiten de EEG zal opdrogen, indien er niet voldoende subsidies op worden gegeven. Ir. Ritzema wilde deze exporten in stand houden, omdat hij behalve in de eerstkomende jaren opnieuw een sterke stijging van de melkproduktie in de EEG verwacht, waarvoor dan buiten de EEG een bestemming gevonden zal moeten worden. Hij achtte het daarom gewenst de traditionele exporten ook in de komende jaren in stand te houden. Herovering van de verloren gegane markten zou in volgende jaren op extra grote moeilijkheden stuiten. Enige hoop op subsidiëring uit de EEG-kas putte ir. Ritzema uit het feit, dat Frankrijk met zijn zuivelexport voor dezelfde problemen komt te zitten. De Nederlandse regering en het Produktschap voor Zuivel zullen echter met de subsidiëring moeten beginnen, waarna over zes jaar de EEG, die subsidie geheel overneemt.

Als gevolg van een goede vleesprijs verwachtte ir. Ritzema, dat de melkproduktie in Nederland zich de komende jaren in Nederland iets zal stabiliseren om daarna evenals in de andere landen van de EEG opnieuw te gaan stijgen. In bepaalde delen van Duitsland en Frankrijk is

nog een ruime produktiestijging mogelijk. In Nederland wordt een stijging van de melkproduktie op dit moment afgeremd door een teruggang in de arbeidsbezetting op de bedrijven.

Kaaskwaliteit

Ir. Ritzema pleitte voor een verbetering van de kwaliteit van de melk, die bestemd is voor de consumptie. Hij achtte het mogelijk, dat met ingang van het nieuwe melkprijsjaar met een grotere toeslag voor de drinkmelk gewerkt zal kunnen worden. Hij constateerde een stijging van het kaasverbruik in Nederland en hij voegde er aan toe, dat er wel eens gezegd wordt, dat Nederland bezig is zijn kwaliteitsvoorsprong op andere landen te verliezen. Die stelling kon hij in het algemeen wel onderschrijven. Maar als men zegt, dat de kwaliteit hier is teruggaan, dan was hij het er niet mee eens. De gemiddelde kwaliteit van de kaas is de laatste tien jaar gestegen, terwijl de uitschieters naar boven en naar beneden er wat uit zijn gegaan.

Het buitenland is hard bezig zijn achterstand in te lopen, daarom moeten we met de kwaliteit van onze kaas niet tevreden zijn en die steeds nauwgezet in studie nemen. Ir. Ritzema kon er ook niet mee instemmen, als zou Nederland nalatig zijn geweest met het introduceren van nieuwe kaassoorten. Er zijn wel pogingen gedaan om nieuwe soorten op de markt te brengen, doch het Nederlandse publiek wil er niet aan.

Geen Walhalla

De secretaris van de Friese CBTB. Ir. L. Eringa, sprak over het landbouwbeleid, dat gevoerd moet worden om goed mee te kunnen komen in de EEG. De geestdrift, waarmee de Nederlandse boeren tien jaar geleden de eventuele Euromarkt begroetten is verdwenen, zo constateerde hij. De boeren zagen er toen een beste toekomst in, omdat de EEG importerend was voor alle produkten, die zij exporteerden. Die EEG wordt echter geen Walhalla voor de boeren, omdat ook daar een overvloed aan agrarische produkten zal bestaan en daarbij staan die uit de veehouderij voorop. Bovendien dreigt het gevaar, dat Nederland met zijn veredelingsproduktie buiten het centrum van de graanproduktie zal komen te liggen. Dit centrum komt in Frankrijk te liggen, hetgeen inhoudt, dat graan daar het goedkoopste is en dat de veredelingsproduktie daar dus over de goedkoopste grondstof zal kunnen beschikken. Tot nu toe was Rotterdam het centrum van het graan. Om de Rotterdamse haven heeft zich de veredelingsproduktie ontwikkeld.

Bij de beschouwing van de landbouw in de EEG moet men er rekening mee houden, dat in verschillende streken de produktie per hektare niet veel meer zal toenemen, maar dat de produktie per man nog lang niet aan zijn eind is. Wanneer de EEG in 1970 funktioneert dan vormen de zes landen commercieel en technisch wel een eenheid, doch sociaal niet. Dat houdt in, dat de boeren in de verschillende streken ook in bedrijfssituaties, die overigens geheel gelijk zijn hun kostprijzen anders zullen waarden. Dat is nu al zo in een en dezelfde streek, laat staan tussen Friesland en Sicilië. Het „tevredenheidsniveau” tussen de verschillende streken loopt ver uiteen. Om de toestand in de EEG in evenwicht te houden, zal men wel nieuwe systemen moeten bedenken, meende ir. Eringa. Als de Euromarkt tot stand gekomen is, dan begint het sociale werk en misschien zullen er dan wel afspraken gemaakt moeten worden voor de produktie. Sprekende over de toekomst, zei ir. Eringa, dat de landbouwbedrijven zo klein geworden zijn, dat iedere ondernemer wel tot specialisatie moet overgaan. Deze specialisatie brengt grote risico's met zich mee en hij vroeg zich af of die risico's niet over verschillende produkten verdeeld moet worden.

De technische dag van de plattelandsjongerenorganisaties, die ook deze keer weer een geheel agrarisch karakter droeg, stond onder leiding van de heer G. B. Holtrop. Deze vroeg zich af of het werk van de technische kommissie niet uitgebreid kon worden. Hij deelde mee, dat er in

dezen overleg gepleegd zou worden in een gezamenlijke vergadering met de hoofdbesturen. Er liggen nog vele zaken, die de organisaties met elkaar kunnen doen en het zou goed zijn, wanneer die aangepakt werden.

Leeuwarder Courant 1964-03-10

Coöp. zuivelverkoopvereniging:

Boterprijs met 34 cent per kilo omhoog

De Bond van Coöperatieve Zuivelverkoopverenigingen heeft met ingang van gisteren de prijs, die voor de onverpakte boter aan de fabriek wordt betaald, met 34 cent verhoogd tot f4,32 per kilogram. Dit kan leiden tot een winkelprijs van ongeveer f1,25 per pakje. Dit besluit, waarvan wij zoals bekend al eerder melding maakten, is inmiddels door de partikuliere boterhandel gevolgd.

Als motief voor deze verhoging geeft de coöperatieve handel op dat Nederland in de jaren tot 1970 naar het EEG-prijspeil toe zal moeten groeien. Verwacht wordt, dat EEG-zuivelverordening op 1 juli in werking zal treden. Die datum valt in het hoogseizoen als de botervoorraden groot zijn. Een prijsverhoging op dat tijdstip lijkt minder gewenst zodat men er liever nu reeds toe over gaat.

Een tweede argument is dat iedereen de prijsaanpassing al aan zag komen. Dat werkte de neiging op de botervoorraden te blijven zitten in de hand, zodat de botervoorziening in deze tijd, nu de melk en boterproductie laag zijn en de importboter vrijwel uitverkocht is, in gevaar kan komen. De Bond van Coöperatieve Zuivelverkoopverenigingen meent dan ook dat de prijzen der zuivelprodukten zodanig aangepast moeten worden, dat ze de kosten gaan dekken. Op het ogenblik staan ze volgens deze handelaren in geen enkele relatie tot de richtprijs voor de melk.

Onzekerheid is in de zuivelwereld ontstaan, zo verneemt het ANP eerder, doordat minister Biesheuvel tegen de verwachting in nog geen richtprijs voor de melk heeft vastgesteld voor het in april beginnende nieuwe melkprijsjaar. Vanmiddag zal het bestuur van het *Produktschap voor Zuivel* in een extra besloten vergadering de situatie bespreken. Naar verluidt zullen daar voorstellen ter sprake komen tot het leggen van een produktieheffing op voor binnenlandse consumptie bestemde boter en kaas en eventueel ook op melkpoeder.

Leeuwarder Courant, 1964-03-11

Zuivelschap grijpt niet in bij hogere boterprijs

Het Produktschap voor Zuivel zal geen maatregelen treffen, die het huidige prijsniveau van de Nederlandse zuivelprodukten beïnvloeden, voordat de regering een beslissing heeft genomen omtrent het niveau van de richtprijs voor de melk, de hoogte van de verrekenprijs en de melkprijstoeslag. De inleveringsprijzen voor boter, kaas en mager melkpoeder blijven dus

vooral nog ongewijzigd. Tot dit besluit te het bestuur van het Produktschap gekomen in een gister gehouden extra besloten vergadering.

De extra-vergadering was noodzakelijk geworden, omdat de zuivel-verkoopverenigingen met een gevolgd door de partikuliere boterhandel zelfstandig en buiten het produktschap om tot verhoging van de boterprijs met 34 cent per kilo waren overgegaan. In de kringen van het produktschap verkeerde men aanvankelijk in de stellige mening, dat er geen verhoging zou komen van de inleveringsprijzen voor boter en kaas. De gedachten gingen in de richting van een productieheffing, zoals die bij kaas reeds bestaat. Ook een productieheffing betekent een verhoging van het prijspeil, zij het langs meer indirecte weg.

Doordat de beslissing omtrent de richtprijs van de melk nog niet afgekomen is, terwijl er op de botermarkt spanningen ontstonden, is tot een verhoging van de boterprijs overgegaan. Deze verhoging is buiten het Produktschap omgegaan en doorkruist dus min of meer het beleid van het schap, dat steeds gericht is geweest op de stabilisatie van de boterprijs. De coöperatieve zuivelverkoopverenigingen motiveren hun prijsverhoging met een verwijzing naar de noodzakelijke aanpassing bij het EEG-prijspeil en naar dat dreigende boterspekulatie.

Leeuwarder Courant 1964-03-16

Exporttoeslag boter verhoogd

Het **Produktschap** voor **Zuivel** heeft de toeslag op de boteruitvoer naar Engeland verhoogd van 95 cent tot f 1,28 per kg. Daardoor is een aanpassing verkregen aan de dezer dagen ingegane verhoging van de binnenlandse boterprijs. De maximum hoeveelheid boter, die per week voor deze toeslag in aanmerking komt is nu gesteld op 150 procent van de gemiddelde wekelijkse uitvoer in de jaren 1961, 1962 en 1963, in plaats van op honderd procent, zoals tot nu toe. Doordat de boteruitvoer zowel naar Engeland als naar andere bestemmingen aan een heffing van 75 cent per kg. is onderworpen, komt de nieuwe toeslag in feite neer op 53 cent per kg. Inmiddels is aan het produktschapsbestuur een voorstel tot afschaffing der uitvoerheffing voorgelegd.

Leeuwarder Courant 1964-03-16

VIB zonder boter

Het Voedselvoorzienings- In- en Verkoopbureau (VIB), de rijksinstelling waar boter, die geen normale afzet kan vinden, pleegt te worden ingeleverd, heeft geen onsje boter meer in voorraad. Dat is voor het eerst sinds vele jaren.

Al enige weken lang beschikte het over niet meer dan enige tientallen tonnen. Het VIB is de vierduizend ton Amerikaanse en 500 ton Franse boter, die het in opdracht van het **produktschap** voor **zuivel** heeft ge- en verkocht, nu ook geheel kwijt.

de Vrije Zeeuw, 1964-03-16

Botervoorraden V.I.B. uitgeput

Het voedselvoorzienings- in- en verkoopbureau (V.I.B.), de rijksinstelling waar boter, die geen normale afzet kan vinden, pleegt te worden ingeleverd, heeft geen onsje boter meer in voorraad. Dat is voor het eerst sinds vele jaren. Al enige weken lang beschikte het over niet meer dan enige tientallen tonnen. Het V.I.B. is de vierduizend ton Amerikaanse en 500 ton Franse boter, die het in opdracht van het *Produktschap voor Zuivel* heeft ge- en verkocht, nu ook geheel kwijt.

De groothandel heeft nog wat restanten importboter, die nu gebruikt worden „ter aanvulling”. Men heeft zich namelijk, naar wij van de zijde van de coöperatieve groothandel vernamen, genoodzaakt gezien bij de afgifte van binnenlandse boter aan de detailhandel een rantsoenering in te stellen. Men verwacht wel dat de situatie nu iedere week beter zal worden, doordat de verhoogde prijs de produktie van boter voor de zuivelfabrieken aantrekkelijker heeft gemaakt. Daar staat tegenover dat de Paasdagen naderen (29 en 30 maart) en in de week voor Pasen is de boterafzet meestal aanzienlijk groter dan normaal. Vorig jaar werd in die week 1700 ton boter verkocht tegen normaal 1350 per week, in 1962 was het 1500 ton tegen 1200 ton normaal.

Het grote, vooral Duitse toeristenbezoek is een belangrijke oorzaak van dit verschijnsel. De boterhandelaren wachten nu vol belangstelling af welke invloed het vroege tijdstip, waarop Pasen dit jaar valt, zal hebben op het vreemdelingenverkeer.

Leeuwarder Courant 1964-03-21

Zuivelschap verdwaalt in boter

De Veemarkt

De nationale planning in de zuivel is in de winter 1963-64 misgelopen. De grondslag voor de misrekening werd vorige zomer gelegd toen het *Produktschap voor Zuivel* een dienstregeling voor de geforceerde boterexport had afgekondigd, die niet mocht worden ingetrokken toen het spul in de war liep. De boter werd met een dikke subsidie bij miljoenen kilo's het land uitgejaagd alsof het vergif was en toen waren de voorraden dermate ingekrompen, dat er 4400 ton boter uit Amerika en Frankrijk ingevoerd moest worden.

Er waren drie schattingen over de invoerbehoefte: één van het Zuivelschap, één van Ritzema van Ikema en één van Sake van der Ploeg. Ir. Ritzema hield zich iets links van het midden en daar heeft men zich aan gehouden. Dat was de eerste misrekening. De tweede misrekening was die van de boterprijs. Met de prijs moet voorzichtig gescharreld worden, want anders zak- te de consumptie en de smokkel naar België. Niettegenstaande de hogere prijs, die uiteindelijk na veel herrie op het niveau was gekomen, dat de fa. Buisman voor wenselijk had gehouden, zakte de consumptie niet noemenswaardig.

Het Zuivelschap bleek daarmee zijn functie om de boter tot een hoge waarde te brengen niet goed te hebben vervuld. Een derde misrekening zette de kroon van onvermogen op het Schap. Deze betreft het achterblijven van de melkproduktie bij die welke door het Zuivelschap geraamd was. De boeren, die hun dienstbaarheid aan statistieken zat waren handelden in de afgelopen winter geheel anders dan ze gewoon zijn te doen. Ze gingen door met het verkopen van vee voor de slachterij en voor de export, omdat ze het beu zijn met veel werk weinig melkgeld te verdienen. De boer bleek niet het gewoontedier te zijn, waar men hem steeds voor heeft aangezien.

Nu is er een krappe situatie bij de voorziening van de consument met het half pondje boter. Dit zou niet nodig geweest zijn, wanneer er van de geproduceerde melk voldoende naar de roombakken werd gevoerd. Zonder enige pijn en moeite zou de botervoorziening in stand gehouden kunnen worden. Voorwaarde is echter, dat er dan minder kaas en condens gemaakt wordt. Dat geeft hier en daar wat pijn en omdat de zuivelfabrikanten intern op ieder pijntje net

zo reageren als de boeren naar buiten, worden om de lieve vrede in het Schap te bewaren niet die maatregelen genomen, die passend zijn voor de situatie.

Het Schap faalt daarmee juist op dat punt, waarvoor het is ingesteld, namelijk voor het markt-orderend beleid. De moeilijkheden zouden voor een belangrijk deel opgelost kunnen worden, wanneer iedere zuivelonderneming een voldoende spreiding zou hebben van zijn belangen over het gehele assortiment van produkten, dat de belangen van al deze ondernemingen ongeveer gelijk op liepen.

[.....]

Provinciale Zeeuwse Courant, 1964-03-21

HAAGS GERECHT

Unilever gaat vrijuit in de Planta-affaire ¹

Verdachten buiten vervolging gesteld

(Van een onzer verslaggevers)

Unilever zal niet worden vervolgd, in de zogenaamde Planta-affaire. De negen verdachten in deze zaak, allen werkzaam bij Van den Bergh en Jurgens (een dochteronderneming van Unilever), zijn eveneens buiten vervolging gesteld. Nadat de Rotterdamse rechtbank in oktober van het vorige jaar had afgezien van vervolging, heeft het Haagse gerechtshof in raadkamer dat besluit bevestigd. De advocaatgeneraal bij het Haags gerechtshof, mr. F. C. Kist, heeft tegen dit arrest cassatie aangetekend.

De zogenaamde Planta-affaire ontstond bijna vier jaar geleden. Van den Bergh & Jurgens verwerkte in de plantenmargarine een nieuwe anti-spatmiddel en als gevolg daarvan leden naar globale schatting honderdduizenden gebruikers van Planta aan een bepaalde soort jeukziekte. Ongeveer driehonderd mensen moesten in een ziekenhuis worden opgenomen en volgens officiële mededelingen in de Tweede kamer veroorzaakte deze jeukziekte tenminste één dodelijk slachtoffer.

Minister Veldkamp maakte, als resultaat van uitgebreide onderzoeken bekend dat er een oorzakelijk verband zou zijn gevonden tussen het nieuwe anti-spatmiddel en de jeukziekte. In medische kringen vond de conclusie van minister Veldkamp echter geen bijval en ook deskundigen zijn het daarover nooit eens geworden.

De Rotterdamse rechter-commissaris benoemde een commissie van vijf deskundigen die voor de justitie voldoende materiaal verzamelde om een kennisgeving van verdere vervolging te laten uitgaan. Unilever diende echter een bezwaarschrift in tegen die kennisgeving. Het concern

1 Toevoeging Bron. http://www.inzichten.nl/geschiedenis/geschied_10.htm

[.....]

Uiteindelijk kregen ruim 100.000 Nederlanders last van de 'blaasjesziekte'. vier mensen overleden; honderden werden opgenomen in ziekenhuizen. Twee weken na de ontdekking werd via de radio een verkoopverbod afgekondigd voor alle margarinemerken van het Unilever-concern. Dit verbod trof zodoende ook Zeeuws Meisje en Blue Band. Het leverde het concern een forse schadepost op. Niet alleen door het stilvallen van de verkoop, maar later ook door de uitgekeerde schadevergoeding. Unilever betaalde aan 8.000 personen 1,25 miljoen gulden uit. Dit was echter niet op te vatten als een 'schuldbekentenis', zo zei Unilever. Planta als merk was natuurlijk reddeloos verloren. Maar niet getreurd, het merk Planta werd in Nederland vervangen door Brio. In een aantal andere landen bestaat het merk Planta nog wel.

werd in zijn bezwaren door de Rotterdamse rechtbank in het gelijk gesteld. waarna de officier van justitie tegen die beslissing beroep aantekende.

Het Haagse gerechtshof behandelde drie weken geleden in raadkamer het beroep van de Rotterdamse officier van justitie en bevestigde de uitspraak van de Rotterdamse rechtbank.

de Vrije Zeeuw, 1964-04-01

Melk wordt weer duurder

Prijsstijging een cent per liter 6 april a.s.

De minister van Landbouw heeft voor het jaar 1 april 1964 – 1 april 1965 **de richtprijs afboerderij** voor alle af te leveren melk vastgesteld op f 31,- per honderd kilogram met 3,7 procent vet. De **verrekenprijs** cm. wordt verhoogd van f 32,65 tot f 34,10 per 100 kg. Daardoor zal de melkprijs op 6 april één cent per liter stijgen.

De nieuwe richtprijs ligt f 2,- per 100 kg melk hoger dan het richtprijspeil in de afgelopen periode van vijf maanden. Deze verhoging is een gevolg van het feit dat de produktiekosten sinds het melkprijsjaar 1962 / 1963 met ongeveer f 2,- per 100 kg zijn gestegen.

De nieuwe richtprijs zal worden nagestreefd met de volgende middelen:
een verrekenprijs voor de consumptiemelk van f 34,10 per 100 kg met 3,7 procent vet;
een geraamde opbrengst van f 21,20 per 100 kg in de periode 1964 / 1965 tot zuivelprodukten verwerkte industriemelk;
een tevoren bepaalde uit het *landbouw-egalisatiefonds* te bekostigen toeslag van f 8,- per 100 kg industriemelk.

De verrekenprijs voor de consumptiemelk, die van f 32,65 tot f 34,10 per 100 kg melk met 3,7 procent vet is verhoogd, leidt tot een evenredige stijging van de consumentenprijzen voor consumptiemelk en aanverwante artikelen als yoghurt, pap, vla e.d.

De industriemelktoeslag van f 8,- per 100 kg bij het werkelijk gemiddelde vetpercentage kost het rijk f 349,6 miljoen, waarin op de begroting 1964 van het landbouwegalisatiefonds is voorzien.

Verdere stijging te verwachten

Tussen begin november en nieuwjaar, zo bleek uit een toelichting die minister Biesheuvel op de genomen besluiten gaf, kan nog een tweede verhoging van de straatprijs met een cent per liter worden verwacht. Het tijdstip zal afhankelijk zijn van de ontwikkeling op de zuivelmarkt. De straatprijsverhoging per 6 april a.s. komt neer op een cent per liter voor melk, pap, yoghurt e.d. en 2½ cent per liter voor koffiemelk.

Volgens de raming zal in het komende melkprijsjaar 6,3 miljard kilogram melk worden afgeleverd die, berekend tegen de richtprijs van 31 ct. per kg. de boeren 1,953 miljard gulden zal opbrengen.

De richtprijsverhoging van november en die van thans moeten in combinatie met elkaar worden gezien, meende de minister. Hij had de indruk dat het *Landbouwschap* over het hoofd

ziet, dat in november reeds een belangrijke verbetering werd bereikt. De richtprijs ging toen ook met twee cent omhoog, van 27 naar 29 cent per kilogram. Men heeft toen niet exact allerlei kostenfactoren berekend, maar gestreefd naar een zo snel mogelijke inkomensverbetering voor de veehouder.

De nieuwe verhoging met twee cent vertegenwoordigt de stijging van de produktiekosten ten opzichte van het melkprijsjaar november 1962-november 1963.

De E. E. G.

Op de genomen beslissing is ook de E. E. G. van invloed geweest. In de toekomst zullen we als E.E.G.-partner elke verhoging van de melk-richtprijs moeten realiseren door verhoging van de produktenprijzen en niet meer door verhoging van de toeslag. Ook op dit moment, zo meent de minister, kan Nederland, gezien de E. E. G., de bestaande toeslag op industriemelk van f 8,- per honderd kg niet meer verhogen.

Met de nieuwe richtprijs van 31 cent ligt Nederland 2,4 cent boven het voor de hele E. E. G. geldende minimum en 3,8 cent beneden het voor Frankrijk, België, Duitsland en ons land geldende maximum.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1964-04-02

Voorschotuitkeringen van Zuivelfonds

DEN HAAG, 1-4. De voorschotuitkering, die de veehouders uit het *Landbouw-Egalisatiefonds* ontvangen, blijft in het op 5 april aanstaande aanvangende nieuwe melkprijsjaar ongewijzigd: f 2,25 per honderd kilogram melk en 55 cent per procent vet per honderd kilogram melk.

De voorschotuitkering uit het *zuivelfonds* zal voorlopig lager zijn dan zij in de afgelopen periode was, omdat het Produktschap enige voorzichtigheid gewenst acht, nu er nog geen begroting voor het nieuwe *zuivelfonds* is. Deze voorschotuitkering die f 1,60 per honderd kilogram melk en 35 cent per procent vet per honderd kilogram melk was, komt daarom voorlopig op respectievelijk f 1,- en 25 cent.

Minister Biesheuvel heeft de tekst van zijn beschikking betreffende de toeslag uit het Landbouw-Egalisatiefonds iets gewijzigd, om een eind te maken aan de moeilijkheden die zich in vorige jaren hebben voorgedaan als het *Landbouwschap* bij zuivelfabrieken beslag legde op melktegoeden van boeren die weigerden hun heffing te betalen. In de nieuwe tekst wordt gesteld dat het Produktschap de melkprijstoeslag aan de veehouders verleent, dat het Produktschap de toeslag ter beschikking van de zuivelfabrieken stelt en dat de zuivelfabrieken haar namens het Produktschap aan de veehouders uitbetalen.

Laatste deel uit een uitvoerig artikel waar uit blijkt dat de melkveehouders en hun organisaties zeer ontevreden zijn over de voorgestelde melkprijzen van 31 cent van de Minister Biesheuvel! [.....]

Inleveringsprijzen

Tegelijkertijd vergaderde gistermorgen in Den Haag het bestuur van het *produktschap voor zuivel* en die vergadering heeft over de inleveringsprijzen meer klaarheid gebracht. Het bestuur van het produktschap heeft de minister verhogingen van de inleveringsprijzen geadviseerd, die naar het oordeel van dit bestuur voldoende zijn, om het huidige niveau van de op de markt gemaakte prijzen te consolideren. De minister heeft nog tijdens de produktschapsvergaderingen via zijn vertegenwoordiger laten weten, dat hij dit advies overneemt.

Voor boter gaat de inleveringsprijs met 40 cent per kg omhoog, van f 3,93½ tot f 4.33½, dat is het huidige marktprijsniveau. De „theoretische inleveringsprijs” voor jonge kaas (theoretisch omdat kaas in werkelijkheid pas ingeleverd wordt als ze niet jong meer is) gaat 15 cent per kg omhoog, van f 2,25 naar f 2,40. Dat is iets lager dan de marktprijs op dit ogenblik. Het produktschap zal op boter een productieheffing leggen, gelijk aan de verhoging van de inleveringsprijs, dus 40 cent per kg.

Op kaas gaat het een productieheffing leggen van 29 cent, dat is 15 cent - het bedrag van de verhoging van de inleveringsprijs - meer dan de bestaande, door de minister opgelegde heffing, die nu gaat vervallen. (De ministeriële heffing was eigenlijk 15 cent, maar zou, indien zij gehandhaafd was, volgens het produktschap om technische redenen tot 14 cent verlaagd moeten zijn).

De minister heeft, naar hij eveneens via zijn vertegenwoordiger in de vergadering liet weten, de heffingen al goedgekeurd. Wel maakte hij enig voorbehoud in verband met E.E.G. regelingen. De heffingen zullen alleen voor de voor het binnenland bestemde boter en kaas gelden - bij export worden zij gerestitueerd. Boerenkaas wordt nu ook aan een heffing onderworpen, die echter geen 29, maar slechts 15 cent zal bedragen.

Nieuwe richtprijs melk f 0,31

Consumptiemelk per 6 april één cent per liter meer

De Minister Biesheuvel van *Landbouw en Visserij* heeft voor het jaar 1 april 1954 – 1 april 1965 de richtprijs af-boerderij voor alle af te leveren melk vastgesteld op f 31,- per honderd kilogram met 3,7% vet.

Nieuwe richtprijs

De nieuwe richtprijs ligt f 2,- per 100 kg melk hoger dan het richtprijspeil in de thans afgelopen periode van vijf maanden. Deze verhoging is een gevolg van het feit dat volgens de berekeningen van het *Landbouw Economisch Instituut* de produktiekosten van de melk sinds het melkprijsjaar 1962-1963 met ongeveer f 2,- per 100 kg zijn gestegen. Met het doorberekenen van deze kostenstijging in de nieuwe richtprijs heeft minister Biesheuvel derhalve de in het kader van een ruimer melkprijsbeleid in november 1963 aangebrachte verbetering in het producentenprijspeil – van circa f 2,- per 100 kg. - voor het komende melkprijsjaar volledig gehandhaafd.

De nieuwe richtprijs zal worden nagestreefd met de volgende middelen:

- een verrekenprijs voor de consumptiemelk van f 34,10 per 100 kg. - met 3,7 % vet;
- een geraamde opbrengst van f 21,20 per 100 kg in de periode 1964/1965 tot zuivelprodukten verwekte industriemelk;
- een van te voren bepaalde, uit het Landbouw-Egalisatiefonds (LEF) te bekostigen, toeslag van f 9,- per 100 kg industriemelk.

Consumptiemelk

De verrekenprijs voor de consumptiemelk, die met f 1,45 van f 32,65 tot f 34,10 per 100 kg. melk met 3,7% is verhoogd, leidt tot een evenredige stijging van de consumentenprijzen voor consumptiemelk en aanverwante artikelen als yoghurt, pap, vla e.d. Dat houdt in, dat de consumentenprijs voorlopig met één cent zal worden verhoogd en wel met ingang van maandag 6 april 1964. Dit betekent een stijging van de kosten van levensonderhoud met 0,1 procent.

De geraamde gemiddelde opbrengst van f 21,20 voor de tot zuivelprodukten - boter kaas e.d. - verwerkte industriemelk ligt f 2,65 per 100 kg hoger dan de raming gold voor het herziene melkprijsbeleid 1962/'63.

Bij de vaststelling van de verrekenprijs voor de consumptiemelk en van de opbrengstprijs voor de industriemelk is rekening gehouden met het feit dat de onlangs van kracht geworden E.E.G.-zuivelverordening voorschrijft, dat elke verhoging van de richtprijs moet worden doorberekend in het binnenlandse prijspeil voor consumptiemelk en de verschillende zuivelprodukten.

De industriemelktoeslag van f 8,- per 100 kg melk bij het werkelijk gemiddelde vetpercentage vormt het sluitstuk van de verschillende zuivelregelingen. Deze toeslag kost het Rijk een bedrag van f 349,6 miljoen, waarin op de begroting 1964 van het Landbouw-Egalisatiefonds is voorzien.

Oude toeslag met f 0,50 Verhoogd

De beslissing van de minister is niet in overeenstemming met de verlangens van het *Landbouwschap*, dat een complex voorzieningen vroeg, gericht op een richtprijs van f 0,33. Daarentegen heeft de bewindsman wel gehoor gegeven aan het verzoek van het *Landbouwschap* om compensatie voor de aanpassingsloonronde per 1 januari 1964. Minister Biesheuvel heeft alsnog een compensatie toegekend in de vorm van een verhoging van de voor de interimperiode 1 november 1963-1 april 1964 bepaalde toeslag voor de industriemelk van f 8,- tot f 8,50 per 100 kg melk met werkelijk gemiddeld vetgehalte, daarbij ook gelet op de doorberekende kosten in de verbeterde opbrengst, van de zuivelmarkt. Met deze verhoging zal over de interimperiode een totaal-toeslagbedrag worden uitgekeerd van circa f 100 miljoen, welk bedrag reeds bij aanvullende begroting voor deze periode beschikbaar was gesteld.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 1964-04-03

Nieuwe richtprijs-melk in samenhang met verhoging per november 1963

Versterkte inkomenspositie veehouders verbeterd

In zijn toelichting ter persconferentie van dinsdag 11, maart 1964 over de melkprijs heeft Minister Biesheuvel, mede ter beantwoording van vragen, er op gewezen dat na de verruiming van het melkprijsbeleid 1962/1963, in de interimperiode november 1963 april / 1964, een verhoging van het peil van de richtprijs tot stand is gekomen van f 2,- per 100 kg melk, die in het bijzonder was bedoeld als bijdrage tot verbetering van de rentabiliteit der bedrijven en van de inkomenspositie der veehouders.

Daarop is dan vijf maanden een volledige doorberekening van de kostenstijging gevolgd, inclusief doorberekening niet alleen van de eerste vijf procent loonsverhoging, maar ook als uitzondering van de tweede vijf procent, waardoor de versterkte inkomenspositie is geconsolideerd, mede gelet op het eigen aandeel van de veehouder in de verhoogde arbeidskosten.

In feite is de richtprijs van f 31,- ligt nog f 2,40 boven het minimum van de zuivelregeling van de *Europese Economische Gemeenschap* (EEG.) en is f 3.80 beneden het voor Nederland geldende maximum, hetgeen de Minister voor Nederland als exportland van zuivelprodukten van belang acht, want wij mogen ons in geen geval „uit de markt prijzen”. Frankrijk heeft inmiddels zijn richtprijs op f 28,75 bepaald, zijnde praktisch het toegestane EEG-minimum van f 28,60. Daar staat tegenover, dat Frankrijk voor het rundvlees maximum van de EEG heeft gekozen, terwijl Nederland, dat de nationale oriëntatieprijs per 1 juli a.s. dient vast te stellen, is uitgaan van de normale, bevredigende, ontwikkeling van de vleesprijzen.

De bewindsman heeft zich niet aan de indruk kunnen onttrekken, dat het *Landbouwschap* bij zijn vraagprijs van f 33,- te weinig verband heeft gelegd met de per 1 november 1963 voorafgaande aanzienlijke verbetering van het richtprijs peil, toen reeds rekening is gehouden met wensen, die in de vraagprijs van f 33,- wéér een rol hebben gespeeld.

Op de vraag naar de aan de geschatte opbrengst van de industriemelk ten grondslag liggende overwegingen, antwoordde de Minister, dat het prijsdoel van de opbrengst der zuivelproduk-

ten op de vrije markt uitgaat van een geraamde produktie van 6,3 miljard kg, waarvan 4,37 kg industriemelk. Indien via de inleveringsprijzen het bestaande, verbeterde, prijspeil der zuivelprodukten zal worden geconsolideerd, kan de raming van f 21,20 per 100 kg industriemelk met een opbrengst van f 926 miljoen die nodig is om de richtprijs van f 31,- te verwezenlijken, worden gehaald. De consumptiemelk draagt via de verrekenprijs, vermeerderd niet een cent meerwaarde, voor 1,93 miljard kg met f 677,4 miljoen bij de melkopbrengst, terwijl de indiis- trietoeslag van f 8,- een waarde betekent van f 349,6 miljoen, derhalve in totaal f 1.953 miljoen.

Overigens heeft ook de verbeterde richtprijs een betrekkelijke waarde, hoewel één cent per kilogram meer de weidebedrijven f 1100,- en de gemengde zandbedrijven f 600,- oplevert. Er zijn nog grote kostprijsverschillen en ook de uitbetalingsprijzen van de zuivelfabrieken lopen wel 3 à 4 cent uiteen. Met een of twee cent meer kan de Minister niet veel uitrichten. Er zijn meer factoren dan de melkprijs in het spel! Het streven naar een rendabel bedrijf steunt niet alléén op het richtprijsbeleid van de Overheid, ook het verwerkings- en afzetbeleid is van belang, maar het komt vooral aan op het bedrijfsbeleid en de bedrijfsvoering van de individuele boer.

Leeuwarder Courant, 1964-04-15

Beslag melkgeld 28 veehouders bij zuivelschap

(Van onze Haagse correspondent)

Het *Produktschap voor Zuivel* heeft van een deurwaarder bericht ontvangen, dat namens het *Landbouwschap* beslag zal worden gelegd op de melkprijstoeslag van 28 boeren, die in gebreke zijn gebleven de verschuldigde heffingen aan het Landbouwschap te betalen. De waarnemend voorzitter van het *Produktschap voor Zuivel*, de heer A. P. C. Gulick deelde dit mee aan het begin van de woensdagmorgen gehouden openbare vergadering van het schap.

De door de regering aan de veehouders verleende melkprijstoeslag van acht cent per kg melk wordt uitbetaald door het Produktschap. Hierbij worden als regel de zuivelfabrieken ingeschakeld. De laatste beschikking melkprijstoeslag is door de minister van Landbouw en Visserij zodanig geredigeerd, dat het produktschap rechtstreeks debiteur is van de melkveehouders. Daardoor kan het produktschap niets tegen deze beslaglegging doen. Op een desbetreffend verzoek van de heer P. J. Hupkes (VVZM) zegde de waarnemend voorzitter toe, dat van deze beslaglegging kennis zal worden gegeven zowel aan de betrokken veehouders als aan de zuivelfabrieken.

Minister Biesheuvel beantwoord vragen over zuivelaangelegenheden.

DEN HAAG. In antwoord op vragen van het Tweede Kamerlid de heer P. Voogd (B.P.) over de produktie en de prijzen van landbouw en veeteeltprodukten heeft de minister van landbouw o.a. het volgende medegedeeld:

De **boterimport** bedroeg in de periode van 28 december 1963 tot 4 april 1964 1950 ton. Op 4 april was er een botervoorraad van 2905 ton.

In het eerste kwartaal van het jaar 1964 is in totaal circa 3900 ton boter **geëxporteerd**, waarvan circa 3050 ton naar het Verenigd Koninkrijk. Op de laatstgenoemde hoeveelheid is een netto toeslag verstrekt van ca. f 0,20 per kg. Op de naar andere landen geëxporteerde boter in kleinverpakking is geen toeslag verstrekt. De naar deze landen uitgevoerde boter in grootverpakking was onderworpen aan een heffing van f 0,75 per kg.

Het gedurende de afgelopen winter door het produktschap voor zuivel gevoerde boterafzetbeleid is gericht geweest op een regelmatige voorziening van de binnenlandse markt tegen zo stabiel mogelijke prijzen en handhaving van onze traditionele exporten.

Om deze doelstellingen te verwezenlijken moest gedurende het winterhalfjaar 1963-1964 worden overgegaan tot de import van 500 ton Franse en 4200 ton Amerikaanse boter.

Voor het jaar 1964 wordt de Nederlandse boterproduktie geraamd op 85.000 à 90.000 ton, bij een binnenlands verbruik van 55.000 à 60.000 ton.² Naar het Verenigd Koninkrijk zal ca. 16.000 ton kunnen worden afgezet, zodat voor export naar andere landen een hoeveelheid van 10.000 à 15.000 ton beschikbaar zal zijn.

[.....]

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1964-05-11

De melkopbrengst nov. 1962 / nov. 1963 f 27,955

DEN HAAG, 9-5, - De netto-opbrengst van de melk voor de veehouders in het melkprijsjaar november 1962 – november 1963 heeft bedragen f 27,955 per honderd kilogram met 3,7 procent vet, terwijl de richtprijs- f 27,- was. Het *Produktschap voor zuivel* heeft dit uitgerekend. Het opbrengstbedrag wordt als volgt gespecificeerd: marktopbrengst bedroeg f 20,233, toeslag uit *Landbouwegalisatiefonds* f 4,916, uitkering saldo uit *zuivelfonds* f 2,806.

2 Opvallend goede schattingen: was 90.000 resp 60.000

Minister Biesheuvel geeft uiteenzetting:

Nota E.E.G. Landbouwverordeningen

Binnenkort in Tweede Kamer

Ten behoeve van de vaste commissie voor landbouw en visserij uit de Tweede kamer, die binnenkort in een openbare commissievergadering met hem van gedachten zal wisselen over dit onderwerp, heeft minister Biesheuvel in een nota een gedetailleerde uiteenzetting gegeven van de basisverordeningen voor zuivel, rundvlees, rijst en voor de fondsen, waarover de E.E.G.-ministerraad onlangs overeenstemming heeft bereikt. Hij geeft ook een overzicht van de stand van zaken ten aanzien van de uitvoeringsverordeningen.

De minister betreurt het, dat de verordeningen betreffende de uitvoeringsregelingen niet zodanig zijn geweest, dat het gemeenschapsbeleid conform de basisverordeningen op 1 juli van dit jaar van kracht kan worden. Nog steeds staat hij op het standpunt dat het nodig is, de in discussie zijnde verordeningen gelijktijdig in werking te doen treden. In elk geval lijkt het hem noodzakelijk, over de uitvoeringsregelingen voor de hoofdprodukten van de zuivelsector overeenstemming te bereiken voordat de beide andere reglementen (rundvlees en rijst) in werking treden. Dit vloeit voort uit de bereikte principiële overeenstemming tijdens de marathonzitting van december 1963.

De minister betreurt het ook dat nog geen overeenstemming is bereikt over de gemeenschappelijke graanprijs. Nederland heeft daardoor, in tegenstelling met het voorstel der Europese commissie, voor het verkoopseizoen 1964/1965 een beslissing ad hoc moeten nemen. Verder uitstel daarvan zou voor ons land het grote risico met zich hebben gebracht dat de heffingen op veredelingsprodukten niet tijdig, op 1 juli a.s., zouden kunnen worden aangepast.

Bij die aanpassing gaat het om het volgende: het beschermend element in de heffingen moet met 2/15 worden verminderd. Het graanelement in de heffingen moet worden verlaagd met het effect van de vooroogst 1964 gerealiseerde toenadering der drempelprijzen voor voedergranen. De tegemoetkoming die vorig jaar voor één jaar aan West-Duitsland werd verleend bij de afbraak van het graanelement van de heffingen loopt op 30 juni af. De invoering van een uniforme coëfficiënt voor de omzetting van voedergranen en eieren.

Graan

Het stemt de minister tot voldoening dat de vaststelling van gemeenschappelijke graanprijzen door de recente gang van zaken niet geheel van de baan is. Terecht heeft de Europese commissie haar voorstellen gehandhaafd.

Tot 1 december 1965, zo deelt de minister mee, kan het Nederlandse verrekenprijsstelsel voor consumptiemelk worden gehandhaafd. Uiterlijk op die datum zal een E.E.G.-regeling voor consumptiemelk, die voor 1 juni 1965 moet zijn vastgesteld, daadwerkelijk worden toegepast.

Zoals bekend regelt de zuivelverordening, die de E.E.G.-ministerraad in februari jl. vaststelde, nog alleen de zogenaamde industriële zuivelprodukten.; De voor de producenten na te streven richtprijzen voor de melk, zoals de lid-staten die, binnen de door de E.E.G.ministerraad gestelde prijsgrenzen, voor de periode tot 1 april 1965 hebben vastgesteld, zijn de volgende: België f 33,40, Frankrijk f 28,85, Italië f 37,65, Luxemburg f 35,84, Nederland f 31; alles per

honderd kg melk met 3,7 procent vet. De Duitse richtprijs is nog niet bekend.

Zuivel

Met het produktschap voor zuivel wordt op het ogenblik overleg gepleegd over de instelling van een officiële Nederlandse notering voor boter, kaas, melkpoeder en gecondenseerde melk. Een juiste prijswaarneming moet van het grootste belang worden geacht voor een goede functionering van het heffingenstelsel, dat, zoals bekend, ook voor de zuivel is voorzien. Het zuivelbedrijfsleven, zo meent de minister, zal stellig behulpzaam kunnen zijn om via zijn inlichtingenbronnen tot een goede prijswaarneming te komen. Stellig zal ook kunnen worden geprofiteerd van de ervaring, die terzake reeds is opgedaan bij de granen.

Zierikzeesche Nieuwsbode 1964-06-23

Proef met vetgehalte verhoging van van 3 naar 3,5 %

DEN HAAG, 22-6. Het bestuur van het *Produktschap voor Zuivel* gaat woensdag a.s. van gedachten wisselen over het vetgehalte van de consumptiemelk. Begin vorig jaar is - zoals - bekend in Alkmaar en Hengelo een proef genomen met twee soorten de ene met de gebruikelijke drie procent vet, de andere met drie en een half procent. Naar aanleiding van de resultaten van die proef heeft het bestuur van het Produktschap aan de organisaties die zijn leden aanwijken, aan zijn consumptiemelkcommissie en aan het bedrijfsschap voor de detailhandel in melk en melk- en zuivelprodukten advies gevraagd over het beleid dat in de toekomst ten aanzien van het vetgehalte gevoerd moet worden.

Die adviezen zijn nu binnen. De consumptiemelkcommissie acht zich op het moment niet in staat tot een bepaalde uitspraak te komen. Zij staat niet bij voorbaat afwijzend tegenover het in de handel brengen van twee soorten melk met een verschillend vetgehalte en is van mening dat aan het bedrijfsleven enige vrijheid moet worden gelaten om in deze richting te experimenteren. Van de organisaties vinden de meeste, dat de opzet van de in Alkmaar en Hengelo gehouden proeven zich niet leent voor een beantwoording van de vraag welk beleid in de toekomst ten aanzien van de consumptiemelk gevoerd moet worden. Voornamelijk komen ze tot dat oordeel omdat bij die proeven de vettere melk voor dezelfde prijs werd verkocht als de „gewone”.

Vermindering boterproductie

Het secretariaat van het Produktschap heeft uitgeroepen dat een half procent vet meer in de melk een vermindering van de boterproductie met ongeveer negenduizend ton per jaar zou betekenen. Reeds bij het bestaande vetgehalte zou de te verwachten boterproductie in het wintertijdvak 1964-1965 onvoldoende zijn om alleen al de binnenlandse boterconsumptie, die bij handhaving van de huidige boterprijs in dat tijdvak verwacht kan worden, te dekken. In 1965-1966 wordt een wat hogere melkaflevering en dus een hogere boter-

Nieuwsblad (voor Gorinchem), 24/06/1964; p. 9/12

Wat eet men in de landen van de E.E.G.?

Uit gegevens en statistieken over het levensmiddelengebruik in de landen van de E.E.G. blijkt, dat de Nederlander de meeste melk drinkt, namelijk 123,9 liter per hoofd van de bevolking per jaar, terwijl het gemiddelde in de E.E.G. 85,2 liter bedroeg. De Nederlander gebruikt ook de meeste suiker: 41,4 kg per jaar, dat is ruim tweemaal zoveel als de gemiddelde Italiaan, die met 20,3 kg genoegen neemt. De Italianen eten echter de meeste graanprodukten: 129,2 kg per hoofd van de bevolking per jaar. Daarvan was het gebruik in Nederland het geringst n.l. 81,4 kg. De Fransen eten de meeste kaas en vlees, respectievelijk 8,4 kg en 70,9 kg, terwijl de gemiddelde Italiaan zich met 25,6 kg vlees tevreden stelt. Deze gegevens zijn gebaseerd op de gemiddelde cijfers over een tijdvak van vijf jaar.

produktie verwacht, maar ook dan nog wordt in het winterhalfjaar een statistisch botertekort verwacht. Doordat in het zomerhalfjaar de koeien wat royaler plegen te zijn dan in het winterhalfjaar is de werkelijke toestand wel wat rooskleuriger dan de statistische. Over de melkjaren 1964-1965 en 1965-1966 als geheel gezien zal, zelfs bij verhoging van het vetgehalte van de melk tot drie en een half procent, nog respectievelijk 20.000 en 22.500 ton boter overblijven voor export. Dat is ongeveer de hoeveelheid die nodig is voor de export naar Engeland en West-Duitsland en voor de export in kleinverpakking.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1964-09-12

Boter drie cent duurder

De coöperatieve en de particuliere groothandel in boter hebben besloten met ingang van gisteren de boterprijs te verhogen met twaalf cent per kilogram, dus drie cent per pakje.

Ze geven voor dit besluit de volgende motivering:

enerzijds is de produktie gedaald, anderzijds beweegt de afzet in het binnenland zich op een behoorlijk niveau, terwijl ook de export zich goed houdt. Hierdoor zijn produktie en vraag niet langer met elkaar in evenwicht. Dit maakt het nodig, dat de handel de voorraden boter gaat aanspreken, die in de zomermaanden zijn opgeslagen. Aangezien aan deze voorraadvorming kosten zijn verbonden, was een prijsverhoging noodzakelijk.

Vorig jaar heeft een door het produktschap voor zuivel in het leven geroepen regeling gegolden, waarbij aan de handel een vergoeding werd verleend voor de opslag van boter. Dit jaar bestaat een dergelijke regeling niet.

Leeuwarder Courant, 1964-09-24

Franse melkstaking breidt zich uit

Biesheuvel in konflikt met produktschap zuivel

Minister stuurt dagelijks 70 ton melk naar Frankrijk

De staking van de drinkmelklevering in Frankrijk breidt zich verder uit. Minister Pisani weigert te onderhandelen over een verhoging van de groothandelsprijs van de melk. De staking kan wel twee maanden duren, zeggen de vertegenwoordigers van de veehouders. Minister Biesheuvel heeft de dagelijkse uitvoer van 75.000 kg melk naar Frankrijk toegestaan. Hij kwam daarmee terug op een eerder in overleg met het ministerie door het Produktschap voor Zuivel genomen besluit tot stopzetting van de export van melk in tanks.

Het bestuur van het produktschap heeft in een besloten vergadering een voorstel verworpen om de uitvoer van 75.000 kg melk toe te staan, nadat minister Biesheuvel eerst een onderhoud had gehad met functionarissen van het schap. Het produktschap is in deze zaak gehouden zich aan de aanwijzingen van de minister te houden.

Een hoeveelheid van 70 ton melk per dag staat in geen verhouding tot de hoeveelheid melk, die dagelijks in Nederland aan de fabrieken komt. Een bedrijf als de CCF in Leeuwarden verwerkt dagelijks een miljoen kg melk. Hieruit blijkt wel, dat het besluit van minister Biesheuvel niet meer u den een symbolisch gebaar. In Frankrijk neemt nu de afzet van melkpoeder en gekondenseerde melk in blik snel toe.

Terughouding

De drie centrale landbouworganisaties in Nederland zijn van mening dat de grootste terughoudendheid in acht moet worden genomen ten opzichte van een levering van drinkmelk aan Frankrijk. Zij hebben dit bekendgemaakt na een vergadering in Den Haag over de weigering van de Franse boeren om melk te leveren aan de grote steden. De landbouworganisaties staan zeer sympathiek tegenover het streven van de Franse organisaties naar een verhoging van hun melkprijs, die de laagste is in de EEG. Zij menen niet in een beoordeling te moeten treden van de middelen, die de Franse organisaties voor dit doel hebben aangewend en constateren dat een actie in de vorm van opschorting van leveranties in de huidige Nederlandse verhoudingen, mede gezien het regelmatige en reële overleg tussen overheid en het georganiseerde bedrijfsleven, een ongebruikelijke is.

Anab: niet rijden

„Vervoer geen melk naar Frankrijk”, heeft de heer Sake van der Ploeg, voorzitter Anab zijn ledenchauffeurs van melktankauto's geadviseerd. „Ik wil niet dat ze het gevaar lopen daar te worden gemolesteerd”, deelde de heer Van der Ploeg mee. De heer Van der Ploeg meent dat iedereen zich wel kan voorstellen dat een Nederlandse melktransportauto op zich al een ongevoen verschijnsel is op de Franse wegen. „Gezien de ietwat temperamentvolle mentaliteit van de Franse boeren ten noorden van Parijs, kan men er zeker van zijn dat deze boeren een transport van Nederlandse melk met chauffeurs van mijn bond niet ongemoeid zullen laten”, aldus de heer Van der Ploeg. In verband daarmee heeft hij alle chauffeurs van melktankauto's afgeraden vanaf heden zonder overleg met het hoofdbestuur van de Anab een opdracht van zijn werkgever (zuivelfabriek) te aanvaarden om melk door of naar Frankrijk te rijden.

Leeuwarder Courant, 1964-10-28

Produktschap Zuivel past zich aan bij EEG-regeling

Het Produktschap voor Zuivel heeft in zijn vanmorgen gehouden vergadering zijn regelingsstelsel aangepast aan het op 1 november ingaande EEG-zuivelreglement. Verschillende toeslagen heffingsregelingen verdwenen om plaats te maken voor de nieuwe Europese ordening. Zo komt er bijvoorbeeld een einde aan de toeslag op de boterexport naar Italië.

Verlengd werd een regeling waarbij de prijs van volle-melkpoeder die in het binnenland aan grootverbruikers wordt afgezet, wordt opgetrokken tot de ook voor consumptiemelk geldende verrekenprijs. De regeling is bedoeld om bij levering aan ziekenhuizen, inrichtingen e.d. oneerlijke concurrentie van volle-melkpoeder met gewone melk te voorkomen.

Exporteurs van kaas en boter naar Guadeloupe, Martinique, Reunion en Frans Guyana zitten met een moeilijkheid. Deze Franse gebieden, tot nu toe, in het Nederlandse afzetbeleid behandeld als „derde landen” worden beschouwd als delen van Frankrijk, zodat onze exporteurs er voortaan te maken krijgen met de Franse drempelprijs. Voor kaas, vertelde een der bestuursle-

den, betekent dat een overgang van een exporttoeslag van f 1,20 naar een invoerheffing van 36 cent per kilo.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en Omstreken), 1964-10-30

Voorschotuitkering Zuivelfonds verhoogd

Het Bestuur van het *Produktschap voor Zuivel* heeft besloten de voorschotuitkering uit het *Zuivelfonds* aan de veehouders te verhogen met 50 cent per 100 kg melk.

Het Bestuur heeft voorts de Minister van *Landbouw en Visserij* geadviseerd, het voorschot op de melkprijstoeslag te verhogen met eenzelfde bedrag.

Beide voorschotuitkeringen bedroegen tot dusverre resp. f 2,50 en f 4,30 per 100 kg melk.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1964-11-09

Voorschotuitkering op melkprijstoeslag

DEN HAAG, 7-11. De minister van landbouw en visserij heeft besloten, de voorschotuitkering op de melkprijstoeslag 1964-1965 met vijftig cent per honderd kg. melk te verhogen. Deze voorschotuitkering bedraagt thans f 5 per honderd kg. melk. Hieraan voorafgaand heeft het *Produktschap voor Zuivel* besloten, het voorschot op de uitkering uit het saldo van het *Zuivelfonds XV* met een gelijk bedrag te verhogen. De uit deze verhogingen voortvloeiende bedragen zullen aan het eind van deze maand aan de veehouders worden uitgekeerd.